

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

MEDISON

תחמד

משרד החינוך

מדינת ישראל

משרד החינוך

מזן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא בתרא דף פ"ח

ההוא גברא דעל לבי טבחא, אנבה אטמא דבישרא. בהדי דקא אנבה, אתא פרשה מרמא מיניה. אתא לקמיה דרב יימר, חייביה לשלומי דמיה. והני מיילי הוא דקיצי דמיה.

אטמא - ירר

מרמא מיניה - חטף ממנו

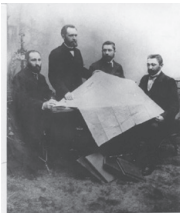
דקיצי דמיה - שקצובים דמיה (יש לה מחיר קצוב)

הסבר: אדם אחד נכנס לבית הקצב, והרים ירר מן הבשר כדי לקנות אותה, ותוך כדי שהרים אותה בא פרש וחסף אותה ממנו. בא הקונה לפני רב יימר, והוא חייב אותו לשלם לקצב את דמיה, כי ברגע שהגביה אותה היא נכנסה לרשותו. וזה דווקא במקרה שהיה לירר מחיר קצוב.

★ | מן ההסטוריה

הקמת העיר רחובות

העיר רחובות הוקמה כמושבה ביום י"א באדר תר"ן, על על עשרת אלפים דונם אדמות שנקנו על ידי גואל האדמות יהושע חנקין. מייסדי העיר היו עולים מפולין שהשתייכו לקבוצת "מנוחה ונחלה". ביום הקמת רחובות, נאם אהרון אייזנברג, אחד המייסדים, ואמר: **"אחי, אתם רואים את המקום הזה, שועלים מהלכים בו והוא כלו ישימון אחד; אבל עוד תזכו לראות זקנים וזקנות וילדים משחקים ברחובות היישוב שיוסד פה"**. אחריו נאם ישראל בלקינד, שקרא למושבה רחובות על שם הפסוק שנאמר על יצחק אבינו: **"ויעתק משם ויחפור באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ"**. רחובות הפכה לעיר בשנת 1950.

מייסדי המושבה רחובות עם מפת המושבה, 1890 (Wikipedia, ארכיון רחובות)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ישראל ת"א:
כניסת שבת: 18:03	כניסת שבת: 18:18
יציאת שבת: 19:13	יציאת שבת: 19:15
ניו יורק:	גרמניה:
כניסת שבת: 18:36	כניסת שבת: 18:42
יציאת שבת: 19:35	יציאת שבת: 19:57

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא פ"ב- פ"ח
פרשת כי תבוא | י"ב- י"ח באלול תשפ"ד (15-21 לספטמבר 2024)

דף פ"ב: מכירת עצים מחוברים לאדמה

במקרה שאדם סיכם עם חברו שהוא קונה ממנו עצים מחוברים לאדמה - הדבר תלוי: אם הם סיכמו על עץ אחד או שנים, המכירה חלה על העצים בלבד, אך הוא אינו קונה כלום מן הקרקע שבאזור העצים. אבל אם הם סיכמו על שלושה עצים ומעלה, הוא קונה גם שטח הקרקע באזור העצים, זאת מפני ששלושה עצים כבר נחשבים שדה, ובדרך כלל מבינים שאדם שבא לקנות שלושה עצים מתכוון לקנות גם את שטח האדמה בו הם שתולים.

בדף זה התלמוד מפרש איזה שטח אדמה הוא קונה עם שלושת העצים: את השטח שתחת הענפים, את השטח שבין העצים ושטח נוסף סביב העצים שלו נזקק ה"אורה" - קוטף הפרי.

הרשב"ם מסביר שהביטוי "אורה" מתייחס לקוטף תאנים, ואילו את קוטף הענבים מכנים "בוצר", תבואה - "קוצר", תמרים - "גוזר", זיתים - "מוסק". יתר הפירות - "מלקט".

דף פ"ג: כלאי הפרם

קיים הבדל הלכתי בין גפן, או עצי גפן בודדים, לבין פרם - קבוצת גפנים - ביחס לדיני כלאים. ההבדל הוא שהזרע באזור הפרם צריך להרחיק את הזרעים מרחק גדול יותר מאשר הזרע באזור של גפנים בודדות.

כדי שקבוצת גפנים תיקרא "פרם" צריכות להיות בה חמש גפנים לפחות. אחת ממלאכות החקלאות מכוונה "הברכה". כך מברכים גפנים: נוטלים זמורה המחוברת לגפן זקנה, מכופפים אותה כלפי האדמה וטומנים את מרפזה בקרקע. לאחר זמן החלק שבקרקע משריש, או-אז חותכים את החיבור לגפן הזקנה וכעת יש לנו שתי גפנים חדשות, שנוצרו משני קצות הזמורה הישנה שמרפזה טמון באדמה.

באמת שתי הגפנים הללו יונקות משורש אחד, אבל התלמוד מלמדנו שבכל זאת הן נחשבות כשתי גפנים, ואם שותלים בסמוך עוד שלוש גפנים, כולן יחד נחשבות פרם.

דף פ"ד: חומץ ויין

מהו חומץ?

כמעט בכל משקה המכיל כוהל, כמו יין או בירה, עלול להתרחש תהליך הגורם להחמצת המשקה, והוא הופך לחמוץ במיוחד. מעניין לדעת שלפני כמאה וחמישים שנים גילו שתהליך זה נעשה על ידי חיידקים.

בתורה ובתלמוד כשמוזכר חומץ - הפגה היא ליין שהחמיץ.

בתלמוד מביאים את המקרה הבא: מכר אדם לחברו חבית יין ואחר כך התברר שזו חבית חומץ, או להיפך: מכר חומץ והתברר שאירעה טעות ואין בה אלא יין - המייקח בטל, מפני שלענין מייקח וממכר חומץ ויין נחשבים דברים שונים.

ומה הדין אם אדם נטל חבית חומץ והפריש אותה תרומה על חבית יין? יש מן התנאים האומרים שהפרישתו בטלה כי חומץ ויין הם מינים שונים ואי אפשר להפריש מזה על זה.

מתפלפלים

בעיתונים הופיעה מודעת פרסומת המציעה לקנות קרקעות במקום רחוק בדרום הארץ, קרקעות שעדיין אי אפשר לבנות עליהן. אולי בעתיד ניתן יהיה להכשיר אותן לבנייה. אדון וגברת כהן דנו בעניין ושיתפו בהתלבטות את בני המשפחה.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שזה עלול להיות בזבז גדול של כסף כי יתכן שלא יצא מהפריקט הזה כלום, ולכן עדיף להשקיע את הכסף בדברים בטוחים יותר במרכז הארץ.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שגם אם מבחינה כלכלית זו לא עסקה טובה ובטוחה, וגם אם לא בטוח שאי פעם יפשירו את הקרקעות הללו לבנייה, אף על פי כן זהו מעשה ציוני חשוב וחשוב לקנות קרקעות בארץ ישראל.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ה'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

עין על המפה

עין חרוד

עין חרוד הוא הקיבוץ הראשון בארץ ישראל. הוא שוכן בעמק חרוד שבעמק יזרעאל. הקיבוץ הוקם בשנת 1921 על ידי חברי גדוד העבודה ואנשי השומר, ונקרא בתחילה "פלוגת גדוד העבודה בעמק יזרעאל". בשנת 1926 עבר הקיבוץ למקום הקבע שלו, בגבעת "קומי", מתחת לכפר הערבי שהיה בראש הגבעה. הרב קוק ביקר בקיבוץ בשנת 1927 במסגרת מסע הרבנים אל המושבות, כדי להשפיע על המתיישבים להתחזק בקיום המצוות. בשנת 1952 התפצל הקיבוץ לשני קיבוצים: עין חרוד מאוחד, ועין חרוד איחוד, וחילקו ביניהם את האדמות והרכוש בצורה שווה. כיום גרים בכל אחד מהם כמה מאות תושבים.

עין חרוד בראשית שנות העשרים (Wikipedia)

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לימוד תלמוד בחופש הגדול, קהילת נריה - פתח תקוה

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

המושג השבועי

שיבת ציון

"שיבת ציון" היא מושג המתאר את חזרתם של בני ישראל מהגלות לארץ ישראל ולירושלים, כמו שכתוב בתהילים: "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים". בשם זה נקראה בתחילה העלייה מבבל לארץ ישראל לאחר סוף גלות בבל והצהרת כורש, בתחילת תקופת בית שני. בימינו מכנים כך את תהליכי קיבוץ הגלויות בדורות האחרונים והקמת מדינת ישראל.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

המספרים הם תוצאות של חישובים מתמטיים

י' רחובות, ט"ז
 י"ג ט"ז א"ח ט"ז א"ח
 ט"ז א"ח ט"ז א"ח
 א"ח ט"ז א"ח ט"ז א"ח
 א"ח ט"ז א"ח י' א"ח ט"ז א"ח

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הוא האיש במרכז הציור?
- 2 כיצד הוא קשור לרחובות וחדרה?
- 3 איך השלט עין חרוד קשור אליו?
- 4 איזה יישוב בארץ נקרא על שמו?

השנה אנו מציינים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

למדו את המושגים המודגשים בעלון ותוכלו להשתתף בחידונים ופעילויות במשך השנה.

מי אני?

1. אשתו של גואל האדמות יהושע חנקין.
2. נולדה ברוסיה למשפחת בלקינד.
3. הייתה פעילה ציונית ובשנת 1886 עלתה לארץ.
4. לה ולבעלה לא היו ילדים, אולם היא עבדה כמיילדת ויילדה נשים רבות.
5. הייתה שותפה למפעל גאולת האדמות וההתיישבות, ועל שמה נקרא היישוב גבעת אולגה.

א"ח ט"ז א"ח

5780	5778	5727	5708	5707	5699	5657	5323	5260	5258	4900	4800	4650	4260
ה'תש"פ	ה'תשע"ח	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תרצ"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ח	ה'תש"ס	ה'תש"ט	ה'תרס"ח	ה'תר"ם	ה'תרע"ח	ה'תקפ"ח
2019	2017	1969	1967	1948	1947	1939	1897	1500	1492	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי ה'תקפ"ח הראשונים
שנת סיום ה'תש"פ ללומדי הדף היומי	70 שנה למדינה	הרב אריה לויין	מלחמת ששת הימים	הקמת המדינה	מלחמת העצמאות	שואה	הרצל	העת החדשה	גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי ה'תקפ"ח הראשונים

דבר תורה

בפרשתנו מצווה התורה שביום המעבר של הירדן והכניסה אל ארץ ישראל - יעשו מעמד גדול בשכם של חיזוק הברית שבין ישראל לקב"ה. ויש להבין - מדוע יש לחזור ולחדש עם הכניסה לארץ את הברית שנכרתה מזה כבר ביציאה ממצרים?

על כך יש להשיב כי הכניסה לארץ מסמלת שינוי מהותי בכל הנוגע לקשר שבין ישראל לה'. עד לכניסה לארץ היו בני ישראל תחת הנהגה ניסית - על טבעית, וכעת הם עוברים להנהגה בדרך הטבע.

כאשר שני צדדים עושים ביניהם חוזה וחל שינוי מהותי בתנאים שעל בסיסם נחתם ההסכם הראשון - יש בד"כ לחתום על חוזה מחודש, וכך, להבדיל, רצה ה' עם הכניסה לארץ לבטא כי לא מדובר בשינוי טכני וניאוגרפי בלבד, אלא בשינוי הנהגה, ולכן יש לחדש את הברית.

סדר זיקרון | מסכת בבא בתרא, דף פ"ה - פ"ח

דף פ"ה: "קנין חצר"

אחד מדרכי הקנינים הוא "קנין חצר" - אדם יכול לקנות חפץ על ידי כך שהוא מונח בחצרו. למשל, הקונה אומר למוכר: "הנח את הסחורה בחצרי ואקנה אותה". ברגע שהסחורה הונחה בחצר - חל הקנין. בקנין חצר אפשר לקנות גם חפץ הפקר, כגון תרנגולת של הפקר שהטילה ביצים באחת החצרות, בעל החצר יכול לזכות בביצים מפני שהן מונחות בחצרו. בדף זה לומדים שגם כלים (שיש להם בית קיבול) נחשבים חצר לענין קנין. כך אמר רב אבהו: בכל מקום שיש לאדם רשות להניח את כליו, הכלים שלו קונים עבורו חפץ הנכנס לתוכם. ולכן ברחוב הומה אדם, שאין רשות להניח כלים, הכלים אינם קונים.

דף פ"ו: חרטה במעשה קנין

מוכר וקונה שסיכמו על מכירה בלא שעשו קנין - רשאים להתחרט ולחזור בהם מההסכם. אך מרגע שנעשה קנין אי אפשר להתחרט. בקשר לכך הנה מקרה מעניין - אדם סיכם עם חברו שהוא ימכור לו "כור" חיטה. בכור יש כמות של שלושים סאה. המוכר התחיל למדוד סאה וסאה ובכל סאה הקונה עשה מעשה קנין. לפתע, לאחר שהקונה עשה מעשה קנין בעשרים ותשע סאה, הוא התחרט ואמר למוכר: "אני מתחרט, איני חפץ בכל העסקה. קח את כל החיטים בחצרה". המוכר טען כנגדו: "29 סאה כבר קנית, אתה יכול להתחרט רק על הסאה האחרונה שבה עדין לא עשית קנין!". על פי התלמוד - הצדק עם הקונה, מפני שלפי צורת ההסכם ביניהם כל הכור - 30 סאה - נחשב לעסק אחד, ועד שלא יערה קנין בכמות כולה אפשר להתחרט.

דף פ"ז: טיפות שמן

בימים עברו היו שמכרו שמן באופן זה: הקונה הביא מביתו כלי והמוכר שפך לתוכו את השמן. מאחר שהשמן סמיה, נותרות תמיד שאריות של שמן בדפנות ובקרקעית של הכלי שממנו יצק המוכר שמן, ולכן הוריח "ז"ל כי אחרי שפיכת השמן על המוכר להחזיק את הכלי עד שתיטפנה לפחות שלוש טיפות שמן נוספות, כדי שהקונה לא יפסיד. במשנה לומדים כי לשיטת חכמים "ז"ל פטרו מכר את החנוני מפני שהוא עסוק מאוד ואין לו פנאי לעמוד עם הכלים ולטפסף שמן ללקוחות. רק אם המוכר אינו בעל חנות, כגון שמכר שמן במקרה, הוא חייב בכך. רבי יהודה חולק ואומר שפטרו מכר את החנוני רק בערב שבת לקראת ערב שזמנו דחוק מאוד.

דף פ"ח: מוכר הדלועים

מעשה באדם שהביא דלועים למכירה למקום שנקרא "פום נהרא" (בעברית - פי הנהר). הגיעו אנשים רבים וכל אחד נטל ממנו דלעת אחת. המוכר התבלבל מריבוי ההמון ולא ידע מי נטל ממנו דלעת ומי לא, ולפיכך הוא לא יכול היה לבקש כסף מאיש. זעם המוכר על האנשים שלקחו ממנו דלועים בלי לשלם, ואמר: "הריני מקדיש את כל הדלועים להקדש!".
האם עתה איש אינו רשאי ליהנות מן הדלועים מפני שהם הוקדשו? רב כהנא אמר על המקרה הזה שההקדש אינו חל, מפני שהדלועים כבר אינם שלו, כי מהרגע שהאנשים נטלו את הדלועים, הם קנו אותם והתחייבו בכסף עבורם, ולכן עתה הדלועים אינם קדושים, אך כמוזבן שעל הקונים לשלם את מחירם לידי המוכר.

חידה!

חברו בין הפרי לבין מלאכת הקטיף והאיסוף שלו:

1. תאנים א. בציר
2. ענבים ב. גדיד
3. תמרים ג. מסיק
4. תבואה ד. קציר
5. זיתים ה. ארייה

(1-5, 7-4, 3-2, א-1: תשובות)

שאלות השבוע

1. מה המספר המינימלי של גפנים בכרם?
2. ממה עשוי חומץ?
3. מדוע מי שמוכר שמן צריך לטפסף שלוש טיפות?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מסי העולון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

בחסות חברת MEDISON
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 9250225-03 פקס: 9265608-03

מייד ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
י"ר חבר הנאמנים: ר"ח חיים פריילימן

